

**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1858

II. Bischof Bernward von Hildesheim stiftet und dotirt das Michaeliskloster
am Sitze seines Bisthumes, am 1. November 1022.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54890](#)

quippe subscriptentes propria sigillo nostro insigniri jussimus. Anno Dominice incarnationis Millesimo
XXII, Actum Werella, in Dei nomine. Amen.

Nach Lanenstein's Historie des Bisthums Hildesheim S. 267, und desselben Descript. dioc. Hildesheim III, 103.

II. Bischof Bernward von Hildesheim stiftet und dotirt das Michaeliskloster am Tage seines
Bisthumes, am 1. November 1022.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Notum esse cupio cunctis ecclesie nostre filiis
immo etiam omnibus Christi fidelibus, qualiter ego Bernwardus humilis et indignus hujus sancte,
Hildenebensis ecclesie episcopus, divina tactus gratia reatus mei superflua perhorrescens
Deique gratiam concupisces, distraxi animum in diversa, quomodo eterne satisfacerem misericordie
sique remedium mee obtinerem anime. Tandem itaque portum salutis inveniens elegi et statui
Christum heredem mihi, qui esset pars et hereditas mea et requies. Unde ad laudem ipsius et
gloriam ejusque pie matris Marie et ad speciale patrocinium Sancti Michaelis archangeli et omnium
celestium virtutum, cepi summa cum devotione novum edificare monasterium foris murum civitatis
nostre videlicet sedis ad aquilonem. Verum ego fortem nature cunctis incertam sollicitate perti-
scens ac ne prolixitate tanti operis mea spe in agendis divinis forte tardarer nimis aut negligerer,
feci festinato et consumavi facellum quoddam valde splendidum prope ipsum monasterium jactis
jam ex aliqua parte fundamentis ipsius basilice, in honorem scilicet Domini et Salvatoris nostri
Iesu Christi atque sancte et vivifice crucis perpetueque virginis Marie et Sanctorum, quorum ibi
reliquie continentur, statuque ut esset baptismale inunctionis et sepulture non autem synodale fyno-
dus vero ut vel in portico agatur vel in cimiterio. Coadunatis igitur quibusdam religiosis Christo
Domino interim ibi servituis cuncta que habui et sancto Michaeli me daturum deliberavi tam in
auro et argento et multiplici ornatu, quam in prediis et diversis utilitatibus huic facello donec idem
monasterium perficeretur adsignavi. Quo Dei gratia et magna mei instantia honestissime consummato
et ab humilitate mea cooperante spiritu sancto gloriose consecrato, statim ibi secundum regulam
beati patris Benedicti monasticii ordinis indidi personas: quibus consecrato in Abbatem venerabili
viro Goderammo ea ratione ipsos coadunavi ut sicut juxta monasticam normam sunt a seculi acti-
bus alieni, ita essent ab omni impedimento secularis servitii liberi atque ut defuncto ipsorum ab-
bate, si condigna inter eos fuerit persona de suis, fin infra nostri Episcopatus terminos seu aliunde
concessu Domini Heinrici Serenissimi Imperatoris ac meo liberam sibi eligendi patrem
habeant facultatem. Pari modo ut supra predia sua sibi utilem advocationem consilio ejusdem loci
Episcopi elegant et inutilem et gravem rejiciant ab eadem imperiali Majestate obtinui meaque id
auctoritate roboravi. Facta igitur prima solemni donatione sicut in privilegium jam dicti Imperato-
ris Domini Heinrici satis expressum est et tam sigillo ipsius quam etiam meo potiori hoc est
aureo sigillo ab ipso videlicet cum aliis pluribus regalis munificentie muneribus mihi dato et jubente
ipso bullato quasi gemino gladio munitum, dotavi illud pro paupertatula mea consensu et conlau-
datione legitimi heredis mei videlicet dulcissimi germani mei Tam monis comitis non minus qua-
dringentis LXVI mansis, decimis X, Molendinis X, ecclesiis autem XIII, cum decimatione et dimidia

in Holthusen cum XVI mansis que postea Imperatoris privilegio monasterio superaddita est. Non utique annumeratis inter has Ecclesias sancte crucis et beati Martini capellis, quas esse claustrales censui. Ipsum enim facillum vivifice crucis quod feci baptismale inunctionis et sepulture sicut dudum deliberaveram consilio Ecclesie mee in monasterium ita transstuli eique incorporavi cum personis rebusque omnibus et cum omni jure suo, ut predictus Abbas noster Goderamus omnesque successores ejus curam illam jure perpetuo habeant et quos jussent de fratribus divina ibi persolvant, ita duntaxat ut de primitivo jure suo tantum retineat quantum consilio fratrum pro temporum et rerum varietate Abbas decernat. Hic autem numerus Ecclesiarum et hic situs earum. In Dalem I, In Horen I, In Sowgon III, In Remolveshufen IV, In Thimerda V, In Lancrion VI, In Avenigerod VII, In Dachala VIII, In Berevelte IX, In Stemme X, In Leffe XI, In Thritbide XII, In Zelde XIII cum decimatione. In Holthusen dimidia, quam principalis Ecclesie prepositus Bodo nomine consensu heredis sui dedit mihi, egoque Sancto Michaeli obtuli. Et he decime ejusdem loci, in Nitelogon, Decima in Lafforde, Decima in Sawgon, Decima in Hedelendorp, Decima in Berle, Decima in Egenstide, Decima in Ezem, Decima in Berniggerode, Decima in Tholem, Decima in Hundisdure. Porro iste fuit curtes ejusdem loci, In Steninge decimalis casa cum XXX mansis et uno, In Remninge alia cum XI mansis, In Senstide cum centum familis et vinea, In Egenstide XII mansi, In Hundisdure VI mansi, In lutea villa XXX mansis et tres, In Biscopeshulen XXXVI mansi, In Kobingenhusen XV mansi, In Dasla XII mansi, In Hejonhusen X mansi, In Everdessem VIII, In Sualenhusen X, In Nitelogon XX mansi et unus, In Holthusen XX, In Rethen XII, Berevelte X et VIII, Betenem VIII, Remolveshufen XXX, Thimerda curtem cum LXXX mansis et vinea. Haruu numerus una de XX. In his vero locis sunt predia ejusdem Ecclesie cum ceteris rebus sibi concessis. In Esem: Nitelogon, Lafforde, Sudenstide, Smidenstide, Wington, Hedelendorp, Heredissem, Dusunhem, Benneftorp, Vorden, Winithusen, Scellenstide, Grafsa, Aluzum, Bizzan, Asbike, Remleveshem, Hozingesem, Alecfurde, Thierderessem, Alacholdessem, Tuiguste, Suthere, Harlissem, Hederichefem. In pago Valothungon, Berevelte, Betenem, Wallenstide, Megencingeroth, Achem. In pago Aringun, Rethem. In pago Scotelingen in prefectura Ducis Bernhardi: Himdisdure, Hogerefem. Item in pago Aftfalo: Oslevesem, Hottenem, Wringe, Hefede, Lutea-Villa, Biscopesroth, Trothe. In pago Merstem: Haringehusen, Lembere, Herdere, Pattenhusen, Davenstide, Kobbingshusen, Nitelrede, Walefrode, Everdissem. In pago Guddingen: Midele, Sualenhusen, Ofilbe, in prefectura Udonis comitis. In pago Lisea: Reinolveshufen, Dorstide, Landwardeshufen, Eildagesem, Evergothessem, Hermannigeroth, Wachana, Hermanneshusen, in prefectura Hermanni Comitis. In pago Loghne: Thimerda, Lengede, item Lengede, Suechulen, Winithusen, Wilmershushen, Bredenbike, Witmershusen, Suen, Hefe, Rodolfeshufen, Waleshufen, Woethmeshufen, Dransveld, Langlere, Winithe, Redolveshufen, Bergoteshufen. In pago Derningon, in prefectura Ekberti: Ramnigge, Zemmentstide, Mollenstide, Achem, item Achem, Seinstide, Thiderezingeroth. Item in pago Derningon in prefectura Luidgeri Comitis: Sceninge, Kisfunleye, Zezingeroth, Warungen, cum Sylva, Alabure, Selzstide. In pago Northuringon: Badenleve, item Badenleve, Dulegon, Wermertorp, Emmode, Hugendorp, Adelegereftorp. In pago Osterwalde in prefectura Marchisi Bernhardi: Latendorp. In pago Belshem in ipsius prefectura Bremezhe: Eiderdestorp, Steinedal. In pago Derningon in prefectura Luidolfi comitis: Biscopeshufen, Witladesbuttle, Mainum, Sinesrode, Wilradesbuttle, Aldagesbuttle, Vurdorp, Tniperstide, Flegthorp. In pago Gretinge: Mutha. Item Mutha in pago Muthiwide. In pago Flutwide in prefectura Thammonis: Alenhusen, Eddinkhusen, Scelhusen, Wendelingeroth, Hardeshem, Siradeshen, Sceplice, Waditagon. In pago Thilithe in prefectura Bernardi comitis: Drespen, Lindinghusen, Hejenhusen, Wini-

then, Bodekeschem, Ilisun, Aldendorp, Dafschala, Regelindenhuson, Bennethe. Omnes igitur predictorum locorum mansi ut predictum est non minus quadringenti LXVI. Molendinum primum juxta lumen, in Hildenesheim Aliud, in lutea villa Tertium, in Sualenhulen Quartum, Lafforde Quintum, Nithelogan Sextum, Achem Septimum et octavum, in Sceninge Nonum, Thimerda Decima. Hec vero in pago Aftalo scilicet in ipso loco Hildenesheim: Pomerium in orientali parte Ecclesie. Vineam in occidental. Sylvam in septentrione. Possessiones autem diversas que nostra lingua dicuntur Würdhe numero XXVI in meridiana parte Ecclesie diverse locatas. Hec omnia cum eorum pertinentiis, terris videlicet cultis et incultis, mancipiis utriusque sexus, villis, paucis et pratis, vineis, sylvis et vegetationibus, aquis aquarumque decursibus, molendinis, piscationibus, viis et inviis, exitibus et redditibus, questis et inquirendis ceterisque omnibus, que aut hereditario jure possedi aut seculari coemtione acquirere potui, exceptis plurimis que altari sancte Marie in principali Ecclesia contuli, scilicet in prediis, coronis aureis, calicibus, candelabris, turibulis, palliis aliquis ecclesiasticis ornamentis, totum usibus fratrum per manus advocati mei tradidi Deo et sancto Michaheli Archangelo pro animabus predictorum Seniorum meorum, Imperatorum et mea omniumque Successorum meorum et eorum, quorum patrimonia adquisivi, quatenus servitores Christi ab omni terreno servitio liberi, sub defensione ac patrocinii Successorum meorum Episcoporum premuniri, in pace et misericordia quia tempora docant et in salutem viventium beatae contemplationi inhereant. Si quis autem, aut mei ordinis Successor aut aliqua secularis persona hoc effringere voluerit et hec tyrannice sibi usurpare presumferit, gladio verbi Dei a Deo et Sanctis ejus illum submoveo et incumbente super illum omni maledictione careat benedictione sicut exterminatus a celo et terra partem habeat cum Juda et cum his qui in hereditate possident Sanctuarium Dei. Et ut hoc firmum et inconclusum permaneat Dei gratiam omnis circumstantes plebs exorando semper obtinere studeat. Actum in Hildenesheim, Kalendas Novembris, anno incarnationis Domini Millefimo XXII. Domini autem Bernwardi hujus Ecclesie venerabilissimi Pontificis ordinationis anno XXX, Indictione V. Astantibus uno Cardinalium videlicet Legato Domini Pape et undecim Episcopis una tecum hec banni sui auctoritate roborantibus. Testes horum tota Ecclesia mea cum aliis multis fidelibus. Id est Ekkehardus Sclessicensis Episcopus, Edelgerus, Prepositus. Luidwardus, Decanus. Thangmarus. Hildewardus. Swikerus. Wikerus. Thongmarus. Thadilo. Eido. Thiebaldus. Wikkerus. Bodo. Hareth. Hapus. Wolbrecht. Bernwart. Vebbi. Wino, presbyteri. Wulfarius. Vulcaradus. Wicbertus. Evirhardus. Ellia. Bodō. Wulferius. Thietmarus. Reinwardus. Ben. Osdagus. Diaconi. Rothierus. Symon. Rembertus. Dede. Thiethmarus. Subdiaconi. Benedictus, acolitus. Hunaldus. Hildewardus. Godescalcus. Bodo. Ellia. Rotharius. Edelricus. Wulfarius. Hero. Ernust. Thongmarus, comes Thiatmarus, advocatus. Wolbrecht. Thiethmarus. Poppa. Fridericus. Christoforus. Dede. Xyprianus et multi alii quorum nomina scripta sunt in libro vite. Amen.

Mach Lauenstein's Historie des Bisthumis Hildesheim S. 261